

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. VIII. Romana Cambiorum de Sabellis. De cambiorum debito etiam absque spaciis, eorumque justificatione loco damnorum & interesse ad cambiandi onus assumptum per debitorem per seipsum, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

recognovissent, undè casus erat diversus ab eo, de quo in *d. dec. 69.* & in alijs similibus.

Et quamvis etiam hæc ita explicita confessio sola & de per se non sufficeret, nè alias lex diceretur imposita potius verbis, quam rebus; cum callidus fenerator à suffocato debitore istam cautelam affectatè extorquere possit, Quinimò ut advertitur in *d. Savonen. sub tit. de usuris disc. 12.* ubi est sola, potius argumentum est malæ fidei, ac majoris calliditatis & depravati animi, reddendo ita inconvincibilem usuram, Ad instar illius captiosæ & fraudolentæ cautelæ, quam tutores & administratores ab inexpertis juvenibus extorquere solent mediante confessione consignationis librorum & scripturarum, quod scilicet apud peritum judicem, ubi dictæ confessionis, alia adminicula non concurrunt, potius comprobare debent suspicionem magis circumspicè procedendi; Ac etiam quia in materia usuraria dicta & facta partium attendenda non sunt, neque justificari possunt, atque licitas reddere usuras aliàs illicitas, Attamen id procedit ubi confessio est sola, secus autem concurrentibus adminiculis, ex quibus generaliter defertur confessionibus etiam in prohibitis, Ut habemus de confessione tutoris adminiculata præjudicante pupillo, confessione Prælati præjudicante Ecclesiæ, & frequentius de illa viri super recepta dote in fraudem prohibita donationis, cum similibus, ideoque pariter remanet quæstio potius facti quam juris, circa vim & efficaciam adminiculorum; Et in hoc juxta generalem regulam omnium conjecturalium, certa & determinata decisio, seu regula dari non potest, sed totum pendet à singulorum casuum particularibus circumstantijs prudentis judicis arbitrio discretè pensandis, præsertim attenda qualitate personarum, & an urgeat solum suspicio legis, vel etiam concurrat suspicio hominis & sic circa probitatem, vel improbitatem creditoris & simplicitatem, vel peritiam debitoris cum similibus, ex quibus resultat verisimile, vel inverisimile, quod in hac materia totum facit, ut frequenter sub titulo de dote in materia dotis confessata.

Applicando autem ad rem, nimium verisimilis videbatur ista confessio, nimisque urgentia pro meo judicio videbantur concurrere adminicula, præsertim verò tria efficacissima; Primò scilicet qualitas ipsorum debitorum, qui erant viri diligentissimi, & sagaces in ista cambiorum materia valde periti; Secundò, quia dicta confessio facta non fuit cum ipso principali creditore, qui pecuniam dederat, undè propterea obstare posset illa erubescencia, seu lex convenientiæ, quæ dari solet inter mercatores & negotiantes, sed fuit cum ejus filijs & hæredibus pupillis, vel minoribus, in quibus non cadebat suspicio calliditatis; Et tertio, quia in ipsis debitoribus non cadebat illa potissima ratio, quæ desuper considerari solet, timoris scilicet, nè alias à creditore suffocaretur ad restitutionem fortis, sed ita commoditatem haberet paulatim & cum diminutis solutionibus restituendi, quoniam si verè spaccia non intervenissent, cambia soluta ab anno 1627. ad 1651. ad rationem novem pro centenario jam exuberanter sortem extrinxisissent, undè propterea sagaces & diligentes debitores non neglexissent de satisfactione opponere, Neque dici potest, quod urgeret timor suffocationis, ob quem debitores inducuntur, quamvis in invitum ad faciendam pacta & confessiones præjudiciales.

His autem specialibus accedebant quoque plura adminicula generalia resultantia ex taciturnitate

debitorum vivente creditore informato, ut ponderatur in proposito præsumpta solutionis apud *Merlin. dec. 124. num. 23.*, Secundò, longævum silentium, Tertio, præsumptio quæ assistit solutioni voluntariæ & resistit indebito, ut in specie fructuum cambij solutorum *decis. 74. par. 10. rec. in fin. decis. 199. pauiter in fine, post Zacch. de oblig. cam.*, Et quartò, quod constabat de solutione pro certo tempore mercedis, cuiusdam Pagnino scripturali ab initio deputato ad retentionem scripturæ & girum cambiorum.

Ac etiam ponderabam, quod stante dicta novatione sequeretur de anno 1651. ob quam ex juris fictione censetur primum debitum solutum, atque alterum de novo initum, intrare videbatur distinctio, de qua in allegatis *Savonen. & Barep. sub tit. de usuris disc. 12. & 17. san. scilicet ageretur de probatione indebitæ solutionis usurarum ad effectum obtinendi liberationem à debito mediante imputatione ipso jure, aut ad effectum repetendi indebitum, & hoc secundo casu perfecta & concludens probatio indebiti requiratur, & non intrent ea, quæ circa imputationem firmantur *d. dec. 69. par. 9. recent.* cum ita non esset allegare imputationem pro liberatione ab ipso debito, in cujus causam cambia soluta fuerunt, sed velle repetere mediante retentione alterius debiti diversi, quod tunc videbatur continere acumen & advocatorum subtilitatem, dum attenda veritate erat idem debitum, ita solum novatum pro minorati ne usurarum, & pro transfusione oneris cambiandi in debitorem, quod in stricta juris censura importat quidem novationem, & successivè solutionem fictam & intellectualem, sed attenda naturali veritate erat idem debitum, quod continuabat.*

De cursu verò cambiorum à dicta novatione citra nulla fuit habita dubitatio, quamvis non constaret de realitate spacciorum, cum hodie receptissimum sit, ac extra controversiam, debitorem teneri ad cambia si non tanquam cambia, tanquam damna & interesse ob non initum mutuum ab eo susceptum, ut pluries alibi *hoc eod. tit.*, & in dicta hujus causæ decisione.

ROMANA

CAMBIORUM DE SABELLIS

PRO

PRINCIPE SABELLO

CUM

HÆREDIBUS PETRI FRANCISCI BUSSI.

Discursus in congressu pro directione.

De cambiorum debito etiam absque spaccijs, eorumque justificatione loco damnorum & interesse, ob cambiandi onus assumptum per debitorem per seipsum, vel personam ab eo deputatum, & quando id procedat.

SUMMARIUM.

¹ *Facti series.*

² *Distinguitur contractus cambij, quot contractus, vel species sub se contineat, & de differentia inter unam speciem & alteram.*

3 De.

- 3 De differentia quando ipse creditor cambiat, & quando deputatur mercator, & cuius damno cedat mercatoris negligentia.
- 4 De alia differentia quando mercator deputatur à debitore, & quando à creditore.
- 5 Ubi debitor suscipit in se onus cambiandi debentur cambia etiam sine spaccijs, eorumque cursu.
- 6 Quando debeantur fructus fructuum, & non obstat anathocismus.
- 7 De commodo resultante, debitore suscipiente dictum onus.
- 8 Quando dicatur servata una, vel alia forma, & an utraque simul stare possit.
- 9 In dubio qualis intellectus capi debeat pro interpretatione, an onus cambiandi sit debitoris, vel creditoris.

DISCURSUS VIII.

PRINCEPS Berardinus Sabellus de anno 1642., mediante eius speciali procuratore, accepit ad cambium à Petro Francisco Bussio Scuta 1500. juxta frequentiore formam cambij obliqui, id est quod indigens pecunijs acceptis pro alijs ejus usibus, facultatem dedit creditori æquivalentem summam accipiendi ad cambium & recambium in ejus damnum, pro cuius diminutione, circa provisiones campfori, seu scripturali dari solitas, conventum extitit, quod ipsi debitori liceret nominare, ac deputare mercatorem, seu scripturalem, qui girare deberet super cambijs pecuniam, quam Bussus creditor declaravit accipere velle, ac girari facere, ut de facto debitoris procurator deputavit quemdam Dominicum de Rubeis, seu ejus deficientis loco alterum, Unde cum, vel ex eius dicti scripturalis deputati morte, vel alio impedimento, de facto spaccia transmissa non essent, minusque tena scriptura juxta requisita pro cambiorum realitate ad præscriptum consistit 118. Pij V. necessaria, post annorum 20. decursum, præcedente creditore, seu eius interim defuncti heredibus consequi cambia importancia scuta sex mille & ultra, obtentoque ab A. C. contra Principem Iulium Sabellum dicti Principis Bernardini filium & heredem inauditum, & indefensum mandato, in hoc statu controversia concorditer in duos benevolos compromissa fuit, Atque his aliquam dubitationem excitantibus contra Sabellum, quasi quod ejus pater in se assumpsisset onus cambiandi, quo casu ob non impletum susceptum mandatum, etiam sine spacciorum justificatione ille tenetur ad cambia non tanquam cambia, sed tantum damna & interesse juxta decisionem in Rom. pecuniaria dec. 7. post Salga. passim receptam in Curia, ubi circumferitur tanquam magistralis; Hinc convocato per dictum Sabellum Advocatorum congressu pro eruenda veritate, in hoc sensu discursus edidi, in quo licet concluderem probabilius pro debitore respondendum videri, adhuc tamen oratenus in ipso congressu dicebam punctum non esse omnino planum, sed aliqua honesta concordia dignum, quam etiam ex rationibus convenientia consulebam, atque in hoc statu, adhuc indeterminato ex aliquibus impedimentis controversia reperitur, discursus autem tenor est.

Pro congrua & plana huius controversiæ resolutione, constituenda prius est juris theórica, quam in magis communi ac recepto sensu DD. & Roræ habemus in hac materia, deinde verò videndum de illius applicatione ad factum.

Card. de Luca de Cambijs

Quicquid ergò sit de cambio directo, in quo unus tantum consideratur contractus, quem aliqui dicunt permutationis, alij emptionis & venditionis, alij mandati, alijque alias tenent opiniones, de quibus ad nos inspicere non pertinet, quia non fumus in casu.

Quatenus pertinet ad cambium obliquum practicum inter privatos, campforiam artem seu mercaturam formalem non exercentes. Et de quo est casus nostræ quæstionis, in eo plures contractus intervenire ac actus geri dicuntur, atque sub diversis formulis concipi solent.

Primo etenim intervenit contractus mutui, quoniam debitor indigens pecunijs, eas suscipit non pro eis cambiandis per nundinas vel plateas, sed pro eas erogando in dissolutionem æris alieni vel pro alijs eius occurrentijs, ut in præsentibus factum est, unde hic primus actus dationis & respectivè susceptionis pecuniarum, aliud non importat nisi purum & simplex mutuum.

Secundo, quando contrahitur juxta formulam magis antiquam & consuetam, accedit secundus contractus mandati, quod mutuarius præbet mutuanti, ut ab alijs, vel à se ipso tanquam tertio suscipiat ad cambium & recambium ad ipsius mandantis damnum & interesse æquivalentem summam, ex qua mutuans de mutuo se reinregret.

Tertio accedit contractus cambij, quod scilicet creditor volens prædicta facultate uti, ac mandatum in rem & utilitatem propriam sibi concessum ad exercitum deducere, tanquam mandatarius debitoris suscipit ab aliquo mercatore vel etiam à seipso tanquam à seipso tanquam tertio dictam æquivalentem summam ad cambium; Et iste contractus omnino ad exercitum seu perfectionem deducendus est, aliàs secundus contractus nullius est operationis, quia potest creditor nolle uti sibi concessa facultate.

Quarto demum, his præactis, necessaria est transmissio & respectivè giratio seu circulatio spacciorum cum formali & mercantili retentione scripturæ, cum sine spacciorum realitate dari non possit cambium reale, unde tertius contractus sine isto quarto actu nullius remanet operationis, cum aliàs esset cambium siccum juxta Constitutionem Pii V. 118.

Iste quartus actus, quando creditor exercet artem campforiam, seu alias est mercator & scripturalis, ab ipso met explicatur, ut practicum fuit in Rom. cambij prima Jul. 1658. Melio, confirmata 24. Martii 1664. coram Otalora de qua supra disc. 6, & in Romana cambiorum 10. Martii, & 4. Decembris 1662. & 28. Januarii 1664. coram Verossio, de qua supra disc. 1. & 2. & in quibus ultimis optimè & magistraliter considerantur dictæ quatuor ac etiam quinque personæ diversæ in creditore, Una scilicet mutantis, Altera mandatarij, Tertia suscipientis pecuniam ad cambium, Quarta campforis dantis talem pecuniam, Et quinta scripturalis transmittentis spaccia, eaque consertantis & circulantis.

Quando verò creditor non est mercator seu scripturalis tunc dictus quartus actus explicatur ab aliquo mercatore seu scripturali, super quo diversimodè contrahi solet, Quandoque enim datur eidem creditori facultas illam eligendi, ac pro libito deputandi & variandi, Quandoque verò ipse debitor pro majori eius indemnitate; ac minori interesse circa provisiones eligit ac deputat mercatorem seu scripturalem prædictum.

Differentia inter istos duos casus deputationis merca

C

mercatoris seu scripturalis, consistit in periculo negligentiae scripturalis praedicti non bene suum officium exercentis seu deficientis absque alterius subrogatione, quia si deputandus est per creditorem, in istius damnum dicti deputati negligentia vel deficientia cedit, ob quam respectivè cesset realitas spacciorum, sine quibus cambia non currunt, dicitur enim tali casu, quod mala electio est in culpa, atque sibi imputer creditor cur minus diligentem deputaverit, seu in locum deficientis alterum non subrogaverit; Et e converso ubi debitor suscipit in se deputationem ac operam dicti mercatoris seu scripturalis, ex eadem supra dicta ratione illius est damnum ob non transmissa spaccia, & non retentam bene scripturam, unde tenetur ad cambia, non tanquam cambia, sed tanquam damna & interesse ob non impletum mandatum ab ipso susceptum, ex eadem ratione, ex qua ad eadem damna & interesse teneretur, quando ipsemet debitor suscipit in se totale onus cambiandi, juxta casum in notissima *Romana pecuniaria*, quae est *septima post Salgad. in labyrinth.* cum concordantibus.

Atque unius vel alterius formulae effectus consistit in utilitate seu respectivè minori interesse, quia quando id remissum est creditori, istius est utilitas provisionum, quas scripturales & corresponsales, modica mercede contenti, ipsi creditori condonant, undè cambia ratione dictarum provisionum sunt altiora, & Rota id saepius approbavit, praesertim in *allegata Romana cambiorum coram Verospio, de qua disc. 1. & 2.*, Et e converso quando deputatur per debitorem, hic sentit illud minus incommodum dictarum provisionum, quae sibi à scripturali deputato, aliqua modica mercede recepta, condonantur.

Alteri contrahendi formula est, quod praecedit primus contractus mutui, & deinde pro mutuantis revelatione mutuarius suscipit in se omnimodum onus accipiendi pecuniam ad cambium, eamque cum debitis spacciis per se ipsum vel per mercatorem vel scripturalem ab eo deputandum girandi, ita ut totum cambi negotium sibi incumbat, ut est propriè casus in dicta *Romana pecuniaria* quae est *septima post Salgad.* & in aliis concordantibus.

Et tunc etiam si spacciorum cursus realis non interveniat, debentur creditori cambia non tanquam cambia, sed tanquam damna & interesse, non quidem ratione mutui vel retentionis pecuniarum mutuatarum, sed non adimpletum susceptum mandatum, cuius actione mandatarius tenetur mandanti, ad quanti interest illud esse impletum.

Eo modo, quo habemus in suscipiente mandatum ad investendam aliquam pecuniam in dies maturandam in loca montium ad formam multiplici, quia licet in jure sit damnatissimus anathocismus, atque juxta veriorum sententiam à Romana Curia receptam, nunquam dentur usurae usurarum seu fructus fructuum ex deductis per *Merlin dec. 409, aliàs 301. pa. 5. rec. & latè Andreal. controu. 210.* Nihilominus ita rectè dantur fructus fructuum investendorum ad formam multiplici, non ratione debiti seu morae in non solvendo, sed ob non impletum susceptum mandatum, ut in *Romana multiplici 18 Martij 1654. coram Melrio*, & in aliis praecedentibus in eadem causa editis *coram Pirovano in dicta decisione enunciatis*, quarum aliqua sunt impressae *par. 4. rec. tom. 2. decis. 85. & dec. 688. par. 4 tom. 3. cum similibus*,

Juxta quam secundam formulam, licet debitor graveur onere praedicto, ita ut etiam sine spacciis contra eum currant cambia, relevatur tamen ab expensis seu interesse provisionum debitarum scripturalibus & corresponsalibus, quia de his ratio non habetur, sed solum de eo, quod importat aggium auri seu monetæ de una specie ad aliam, in quo aggio juxta pretium quod currit in illis nundinis & in platea, verè & propriè consistit interesse cambi, quod quandoque potest nullum adesse, sed potius lucrum debitoris cum diminutione fortis Principalis, & cuius periculum unice salvat istum contractum, quarum provisionum interesse currit in alio casu, in quo creditore suscipiente curam girandi verè currunt spaccia.

Posita ista theorica, quae (nisi eam alteret aliqua moderna opinio mihi ignota), videtur hodiè in foro passim recepta, totus controversiae punctus est applicationis & facti, in quo scilicet casu, vel contrahendi formula ex praemissis versetur, an in primo vel secundo; Si enim versetur in secundo, contra debitorem pro cambiorum cursu respondendum esset; Si verò in primo secus; dum supponitur spaccia non fuisse transmissa, neque illorum realitas iustificatur.

Tenor autem instrumenti ad oculos ostendere videtur nos versari in primo non autem in secundo casu, ubi, *Interim verò quia D. Bussio non est solutus &c. Ideo liceat & licitum sit d. D. Bussio totidem summam accipere ad cambia & recambia &c.*, totiusque successivus instrumenti contextus, hoc themate retento, continuat in clausulis & cautelis concernentibus exercitium huius facultatis vel mandati concessi ipsi creditori absque eo quod nullibi legatur debitorem in se suscepisse onus vel curam inveniendi vel capiendi ab aliis ad cambium dictam aequivalentem summam ut ex lectura, quae sola dirimere videtur quaestionem.

Admitto siquidem utrumque posse simul stare, quod scilicet debitor dictum onus seu curam in se assumpserit, & nihilominus creditori etiam volenti ipso debitore negligente detur haec facultas ita ut utraque formula in eodem instrumento contineatur, compatibiliter tamen & subsidiariè non cumulativè, sed difficultas est in facto, cum id procedat, quando utrumque legitur in conventionem deductum, secus ubi solum contractum fuit juxta primam formulam, quia nullo pacto subintelligi potest secunda, atque in hoc est punctus hujus controversiae.

Non obstat, quod in eodem instrumento vers. *Et quoniam dicti Cartulus & Lavianus, &c.* debitor seu ejus procurator ex conventionem praecedenti deputaverit mercatorem Dominicum de Rubeis, quoniam eiusdem instrumenti lectura evidenter ostendit hanc deputationem fuisse pro retentione spacciorum, retentione Scripturarum, & mantentione cursus seu giri juxta styllum & usum mercantilem, quod etiam clarè repetitur, quando in casu deficientiae dicti Domini convenitur de deputatione alterius mercatoris.

Et sic ista conventio non alterat primum modum seu formulam mandati suscepti per ipsum creditorem, sed praesupponendo secundum & tertium contractum, de quibus supra, percutit solum quartum actum supra explicatum, ut scilicet mercatoris seu scripturalis deputatio non ab ipso creditore fiat sed à debitore.

Hoc autem respicit executionem seu exercitium & cursum tertii contractus cambi jam initi, sed non percutit ipsum contractum, qui de necessitate

tate per creditorem tanquam mandatarium fieri debet inveniendò pecuniam, eamque capiendò ad cambium, cuius successiva requisita deinde incumbant mercatori, nunquam vero legitur attributa ipsi mercatori facultas inveniendi & sumendi pecuniam, ac faciendi dictum contractum, undè istud creditoris fundamentum verè nullam substantiam habere videtur.

Et illa verba (*qui pecunias ad cambia & recambia sicut ipsi reculerunt, accipere velle declaravit,*) absolutè referenda veniunt ad ipsum creditorem, ut ostendit ad oculos non solùm ipse sensus grammaticalis, sed etiam totus contextus orationis, quia dicitur quod mercator cambiabit pro ipso creditore.

Ideòque ista verba per parentesim dicta, suffragantur quidem ad probandum voluntatem creditoris utendi dicta facultate, & capiendi pecuniam ad cambium, sed punctus est, quod ea nunquam deducta fuit ad exercitium, quodque deficit substantia illius tertij contractus, qui omninò præcedere debebat per ipsum creditorem ad id habentem facultatem, cum dicto Rubeo mercatori nunquam legatur dicta facultas attributa, non sufficit enim dicere, quod quis habeat animum capiendi tantam pecuniam ad cambium, nisi capiat à tertio vel à seipso tanquam tertio, cum de necessitate oporteat dare duo extrema, dantis, & recipientis.

Et quandò super his aliqua subesser difficultas itaut instrumentum remaneret ambiguum, adhuc pro debitore potius esset respondendum ex triplici fundamento, quorum unum sufficit.

Primò quia in dubio pactum interpretandum est contra actorem in eo se fundantem juxta notissimum axioma deductum *ex leg. vereribus ff. de pact. cum concord.*; Secundò quia in dubio semper capiendus est intellectus reo & debitori favorabilis & tendens ad liberandum, ubi præsertim agitur pro excludendis usuris vel interfurijs in jure odibilibus, Et tertio demùm, quia in dubio regulanda est voluntas à potestate, ideoque pro interpretatione instrumenti gesti per procuratorem attendendum est præcedens instrumentum procuræ, in quo solùm legitur per principalem debitorem concessa facultas Procuratori capiendi ad cambium juxta primam formulam, ut ex lectura dicti mandati in eodem instrumento inserti, Licet enim rigorosè ac in stricta juris censura, retento intellectu agentium pro creditore, prætendi posset nullitas actus ob non servatam formam mandati, nihilominus, quidquid sit de hac via magis rigorosa, indubitanter defectus potestatis actenoris mandati satis considerandi sunt pro regulanda voluntate ac interpretatione dubij contractus gesti per procuratorem, ideòque probabilis pro debitore in exclusionem cambiorum ob deficientiam spacciorum & realitatis respondendum videtur.

ROMANA CAMBII

DE MANFRONIS
PRO
JUNIPERA MANFRONA
CUM
FRANCISCO COLUMNA.

Casus variè decisus per Rotam.

An onus cambiandi assumptum per debi-
Card. de Luca de Cambijs

torem obligatum proindè ad cambia etiam sine spaccijs & justificatione realitatis loco damnorum & interesse, si est limitatum ad certum tempus, illo elapso duret, vel potius expiratum censeatur, itaut in futurum dicta damna & interesse amplius non debeantur.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**alli series.
- 2 **P**romissum ad tempus eo elapso non debetur.
- 3 **F**allit ubi tempus non respicit terminationem obligationis, sed alium finem.
- 4 **N**on debet esse melioris conditionis morosius quam non morosus.
- 5 **C**ontrarium quod multa conceduntur creditori impedito repetere creditum, quæ denegantur cessante impedimento.
- 6 **E**xaminantur fundamenta, ex quibus debitor etiam sine spaccijs tenetur ad cambia.
- 7 **Q**uando partium confessiones vel declarationes in hac materia attendantur nec ne.

DISCURSUS IX.

DEdit Junipera Manfrona ad cambium Francisco Columnæ scuta 500. restituenda infra biennium, quo durante nè creditrix damnum ex pecuniar negotiationibus destinata otiositate pateretur, in se assumpsit debitor onus deputandi mercatorem accepturum tantumdem ad cambium, transmissurum litteras, tenturum scripturam, aliaque facere debentem ad cambiogirum necessaria, undè cum nihil ex istis gestum esset, atque elapso biennio non restitutus dictis scutis 500. per plures alios annos continuatum esset, creditrice demum urgente debitorem ad solutionem, opposuit iste de solutione sequuta cum cambijs interim solutis, quæ stante defectu spacciorum ac realitatis tanquàm sicca & usuraria in sortem imputanda veniunt.

Et quamvis creditrix replicaret defectum transmissiois litterarum aliorumque ad cambiorum realitatem requisitorum, provenire à culpa ipsius debitoris, qui tale onus in se assumpserat, qui proindè ad cambia erga creditorem tenetur loco damnorum & interesse, perindè ac si verè cum debitis requisitis illa girallent, cum actus in odio facere debentis pro gesto habeatur, nè moroso & contravenienti mora seu culpa proficit, ac lucrum tribuat in damnum & præjudicium innocentis, cui data fides impleta non est, ut ultra generalia, quæ frequenter habentur sub titulo de usuris, & sub altero de censibus, in specialibus terminis cambiorum, quoties debitor non docet omnes adhibuisse diligentias, & cambiandi occasionem invenire non potuisse, plene firmatur per Rotam in Romana pecuniaria s. Junij, & 31. Julij 1648. coram Corrado. Et post Salgad in labyrinth. decis. 7. quæ in Curia circumfertur tanquam magistralis sapissimè in alijs canonizata.

Replicabat debitor dictam conclusionem non impugnando eam procedere durante biennio, in quo ipse tale onus in se assumpserat, secus autem eo elapso, quando remanente casu extra conventionem sub dispositione juris communis, hæc ad id eum non obligabat, atque ex hoc fundamento Vicarius Lateranensis judex competens rei conventi illius Basilicæ Canonici sententiam absolutoriam ad sui favorem protulit.

Introducta verò per appellationem causa in Roma